

(Zaznamenala a volně přepsala Ilona Ferková)

Pocházím z Chmiňan, kde jsem se narodila a žila do svých šestnácti let. S rodiči se nám nežilo špatně, maminka obchodovala s drobným zbožím a tatínek vymazával pece. Měli jsme co jíst, ale na víc nebylo.

Jednou, bylo to v roce 1948, jsme v Bodovcích dělali sedlákově cihly. A tu k nám přijdou dva pánové a jedna paní a říkají, zda bychom nechtěli jet do Čech, cestu že nám zaplatí, ještě dají každému zálohu a v Čechách že dostaneme byt.

Maminka se bála, tatínek taky, jenže gádžové mluvili tak dlouho, až jsme jim uvěřili.

Přišli pro nás už druhý den, ať si prý vezmeme jenom to nejnnutnější. Tak jsme sbalili jen peřiny a oblečení a už jsme šli s nimi. Na nádraží v Prešově byla spousta Romů, co také jeli do Čech.

Přivezli nás do Prahy, řekli, ať počkáme na nádraží. Ta paní tam čekala s námi a gádžové odešli. Vrátili se tak asi za dvě hodiny a řekli, že je už všechno obsazené, ale v Rokycanech že je i práce i byty. A tak nás přivezli sem.

Byla tu velká továrna na patrony. Ti gádžové mluvili s vedoucími a ti nás hned uvítali a ukázali nám, kde budeme bydlet. Byl to lágr po Němcích. Dostali jsme dvě velké místnosti.

Bydleli tam už Romové z Tolčemeše, ale i gádžové. A hned nám vyprávěli, jak se budeme mít dobře a že si vyděláme velké peníze. Měli jsme velkou radost, že jsme se sešli s Romy a že jsme je dokonce trochu znali z domova. Ti gádžové se pak s námi rozloučili a odjeli.

Druhý den jsme já a rodiče nastoupili do práce, ukázali nám, co máme dělat, a ještě dali každému zálohu dva tisíce korun. Tolik peněz najednou jsme ještě neviděli – šest tisíc na ruku! Všichni jsme se z toho rozplakali.

Gádžové k nám byli velmi milí, se vším nám pomáhali, buď přinesli nábytek, no, všechno možné nám dávali. A pak jsme vydělávali dost peněz, takže jsme si koupili, co jsme chtěli.

V lágru jsme žili dva roky, ale dva opravdu krásné roky. A Romové se k sobě chovali, jako by všichni byli bratři. Každého pohostili.

Pak jsem se vdala a dali nám byt ve vagónové kolonii. Můj muž byl velice šikovný, z vagónu postavil dům. Žilo se nám opravdu dobře.

Když se naši příbuzní dozvěděli, že vyděláváme pěkné peníze a máme byty, tak se také přestěhovali do Čech. A žijeme tu dodnes.

(Převzato z Romano džaniben 1-2/1995)